

Záznam

ze zasedání 162. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR,
konané dne 18. ledna 2022 na Úřadu vlády

Program:

1. Body k projednání

1.1 Aktuální stav epidemické situace a opatření vlády k jejímu řešení

1.2 Aktuální výzvy v souvislosti se Zelenou dohodou pro Evropu – Fit for 55, taxonomie atd.

Příloha:

- Stanovisko KZPS ČR k podkladovým materiálům včetně příloh

Průběh jednání

Jednání zahájil a řídil předseda vlády a předseda RHSD ČR prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M. (dále jen „předsedající“), který v úvodu přivítal účastníky astručně představil program jednání.

Bod 1.1 Aktuální stav epidemické situace a opatření vlády k jejímu řešení

Náměstek ministra zdravotnictví Bc. Josef Pavlovic představil prezentaci shrnující aktuální data a trendy vývoje epidemie, souhrn a popis situace s ohledem na šíření varianty Omikron, základní zjištění z realizovaných testů, kdy sice roste jejich pozitivita, ale neroste podíl symptomatických záchytů, a shrnul základní faktory determinující šíření varianty Omikron, stav imunizace populace, mobilitu obyvatel a ochranný efekt vakcinace. Klíčové je zjištění, že ochranný efekt vakcinace je stále zásadní a vysoký. Klesá sice ochrana proti nákaze samotné v případě očkování dvěma dávkami, posilující dávka ji však vrací zpět na více než 82 %. Ochrana proti těžkému průběhu nemoci je trvalá a u zranitelných skupin vyšší než 90 %.

Místopředseda vlády a ministr zdravotnictví prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA doplnil, že díky funkčnímu systému antigenního testování se podařilo zachytit nástup varianty Omikron. Celý systém funguje především díky vstřícnému přístupu zaměstnanců a zaměstnavatelů. Vzhledem k tomu, že nejvíce rizikovou skupinou obyvatel zůstávají senioři, byl zaveden zvláštní režim s větší podporou trasování v této skupině.

Viceprezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA poděkoval ministru zdravotnictví za nastavenou intenzitu, úroveň a kvalitu komunikace a manažerské řízení. Vyzdvihl především, že systém hlášení výsledků testování dosud nezaznamenal vážnější problémy, zmínil rovněž příslib proplácení testů zaměstnavatelům, debatu o rozsahu případné pracovní karantény, v jejímž rámci je třeba především určit, na které profese se bude vztahovat, a legislativní řešení povinnosti zaměstnance podstoupit test. V souvislosti s testováním a novým nastavením karantény vznikl problém u přeshraničních pracovníků, kdy se doba trvání karantény v jednotlivých zemích liší. Vzhledem k obecné povinnosti zaměstnavatele vytvářet bezpečné pracovní prostředí zaměstnavatelé podporují vyhlášku o povinném očkování pro vybrané profese, pokud bude tento postup vědecky odůvodněný.

Viceprezident KZPS ČR Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA upozornil, že v segmentu zdravotnictví a sociálních služeb mnoho poskytovatelů projevilo zájem o dobrovolné přistoupení na přísnější testování v rozsahu dvakrát týdně namísto aktuálně platného týdenního cyklu, a doporučil představit připravované úpravy již platné vyhlášky o povinném očkování v termínu co možná nejbližším, aby se všechny dotčené subjekty mohly na změny včas připravit.

Předseda ČMKOS Josef Středula poděkoval týmu předsedy Ústavu zdravotnických informací a statistiky za pravidelně poskytované informace a požádal o obdobnou distribuci opatření přijímaných na úrovni Ministerstva zdravotnictví i vlády jako celku cestou členů RHSD ČR.

V případě diskutovaného návrhu na zavedení pracovní karantény upozornil na její možné trestněprávní aspekty spočívající v úmyslném šíření nakažlivé nemoci. Ačkoliv některé skupiny zaměstnanců mají již nyní stanovené povinné očkování proti hepatitidě typu B, je zapotřebí při rozšíření této povinnosti přijmout realistický přístup, který by předešel uplatňování sankcí. Ten by mohl spočívat například v povinném očkování jen nových zaměstnanců, přičemž u stávajících by bylo očkování nadále na bázi dobrovolnosti. Zmínil také napjatou situaci v obchodech, kde mnoho zákazníků odmítá nosit roušky a zaměstnanci obchodů nemají žádnou pravomoc je k tomu donutit, a vyzval k větší toleranci těch, kteří toto opatření odmítají, vůči ostatním občanům.

Předseda Odborového svazu ECHO JUDr. Zdeněk Černý, MBA upozornil na nerovný přístup v testování spočívající v obecné povinnosti testování zaměstnanců dvakrát týdně, zatímco ve školách je realizováno testování jen s týdenní frekvencí.

Předsedkyně Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče ČR Bc. Dagmar Žitníková připomněla, že odbory opakovaně vystupovaly na podporu očkování, vyjádřila však obavy, že by vyhláška o povinném očkování vybraných profesí mohla v řadě případů ohrozit provoz zdravotnických zařízení a zařízení sociálních služeb. Proto by bylo rozumné zvážit například posun její účinnosti. Obezřetně je třeba postupovat i v případě pracovní karantény, jež by měla být až posledním zvažovaným řešením s předem stanoveným jednotným postupem.

Prezident HK ČR Ing. Vladimír Dlouhý, CSc. ocenil ochotu ministra zdravotnictví k diskusi se sociálními partnery o pracovní karanténě i nastavení povinného očkování a vyzval vládu, aby ještě více zintenzivnila výzvy občanům k očkování. Je evidentní, že očkování obecně a zejména třetí posilovací dávka pomáhají. Vláda by také měla zaujmout jasné stanovisko k příslibům minulé vlády ohledně kompenzací.

Předseda Odborového svazu KOVO Jaroslav Souček poděkoval za rozhodnutí o povinném testování všech zaměstnanců a připojil se k prosbě o ještě větší medializaci prospěšnosti očkování s cílem nenásilnou formou přispět k co největší proočkovanosti.

Předsedající zdůraznil, že se nová vláda snaží o otevřenou komunikaci a jiný přístup ke zvládnutí pandemie, a proto se rozhodla nepostupovat cestou nouzového stavu, ale prostřednictvím apelů na zodpovědnosti občanů. Dostupná data ukazují, že toto rozhodnutí bylo správné. Proto je také při přípravě na variantu Omikron upřednostňováno pravidelné testování před plošnými uzávěrami. Přestože je zřejmé, že očkování je při ochraně zdraví zásadní, existuje řada pochybností týkajících se povinného očkování. V tomto kontextu vláda o povinném očkování rozhodne již na své příští schůzi. V řadě profesí, jichž by se povinné očkování mělo týkat, již bylo dosaženo prakticky plné proočkovanosti a tím i efektu požadovaného diskutovanou vyhláškou. Obdobně je záměrem vlády řešit situaci ve školách nikoliv plošně prostřednictvím uzávěr, ale ad hoc, tedy posílením pravomocí ředitelů škol při vyhlášení tzv. ředitelského volna.

Místopředseda vlády a ministr zdravotnictví prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA reagoval na vznesené dotazy a připomínky především k nastavení modelu testování ve školách, jež vzhledem k rychlému šíření viru v dětských kolektivech předcházelo povinnému testování zaměstnanců, k vyhlášce o povinném testování, která má značné legislativní nedostatky a nevychází z obdobných předpisů stanovujících povinná očkování, i k pokračování jednání se zdravotními pojišťovny ohledně úhrad za testování zaměstnanců.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložené informace.

Sociální partneři oceňují úroveň komunikace ze strany ministra zdravotnictví a předsedy Ústavu zdravotnických informací a statistiky a doporučují vládě ještě více zintenzivnit kampaň na podporu dobrovolného očkování.

Bod 1.2 Aktuální výzvy v souvislosti se Zelenou dohodou pro Evropu – Fit for 55, taxonomie atd.

Ministr průmyslu a obchodu Ing. Jozef Síkela představil předložený materiál a nastínil zásadní priority v dané oblasti. Zelená dohoda se netýká pouze výroby elektrické energie, ale nahrazení všech fosilních zdrojů a eliminace produkce oxidu uhličitého, počítá přitom s technologiemi, které do jisté míry ještě nejsou k dispozici. Cílem Ministerstva průmyslu a obchodu je, aby celý přechod byl pro ČR zvládnutelný a aby byly v maximálně možné míře eliminovány negativní dopady. Aktuálně probíhá proces uplatňování připomínek k tzv. komplementárnímu aktu, po jehož schválení bude výsledný dokument východiskem pro přijímání opatření v oblasti nových jaderných zdrojů, využívání vodíku i další směřování ekonomiky jako celku. V tuto chvíli není možné vzhledem k nejednoznačnému rozdělení sil v rámci EU predikovat, zda budou připomínky ČR přijaty, ani v jaké podobě bude akt schválen. Ministerstvo průmyslu a obchodu bude nicméně podporovat veškeré aktivity, jež povedou k naplnění náročných cílů.

Předsedající ujistil, že vláda vyvíjí značnou diplomatickou snahu s cílem ovlivnit rozhodnutí směrem k potřebám azájmům ČR.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák zdůraznil, že jde o jednu ze zcela strategických otázek směrem k budoucnosti. Proto je nezbytné trvat na dokončení dopadové studie na jednotlivé segmenty hospodářství i na občany. Je třeba jasně stanovit, čeho chceme dosáhnout, ať již jde o energetickou soběstačnost, bezpečnost energie, její cenovou dostupnost a garanci, že opatření neohrozí konkurenceschopnost průmyslu, energetiky i dopravy a logistiky. V rámci diskuse přitom není možné rozporovat základní směřování Zelené dohody, kde jde o budoucnost příštích generací, je však třeba upozornit, že na financování opatření nebudou finanční prostředky EU dostatečné.

První viceprezident SP ČR Ing. Daniel Beneš, MBA prezentoval podrobněji stanovisko SP ČR k oblasti taxonomie a balíčku Fit for 55. K tématu taxonomie je třeba ocenit, že na evropské úrovni vůbec došlo k zařazení jaderné energie a plynu mezi podporované zdroje, ale z hlediska českého průmyslu je řada cílů v daném časovém období nadále nerealizovatelných. Pokud jde o balíček Fit for 55, zaměstnavatelé by ocenili, kdyby se mohli podílet na tvorbě rámcových pozic k jeho jednotlivým částem. Obecně lze konstatovat, že cíle Zelené dohody jsou dobrou příležitostí, musí však jít o cíle reálné. Významnou roli v zelené transici může hrát Modernizační fond, je proto nutné aby nedošlo k rozmělnění prostředků z tohoto nástroje. Závěrem i v souvislosti s projednáváním Zelené dohody pro Evropu požádal vládu o obnovení činnosti porady ekonomických ministrů za účasti zástupců sociálních partnerů.

Prezident KZPS ČR Jan Wiesner poděkoval za předložený materiál i za možnost průběžně uplatňovat připomínky k tomuto tématu. Další připomínky byly zpracovány písemně a budou přílohou zápisu z dnešní plenární schůze.

Viceprezident KZPS ČR Ing. Vladimír Budinský, MBA připomněl závěry tzv. uhelné komise o konci využívání uhlí v roce 2038, přičemž Programové prohlášení vlády hovoří v této souvislosti o roku 2033. Posun termínu přitom nebyl konzultován ani diskutován. Již stanovení termínu roku 2038 vedlo k odepsání hodnoty těžebních podniků ve výši cca 10 mld. Kč bez náležitých kompenzací vyjma zcela nedostatečného Fondu spravedlivé transformace. Celkově budou těžební společnosti nuceny odepsat až 90% své hodnoty, nebude proto možné vytvořit potřebné rezervy na vypořádání se s následky Zelené dohody, ani na sanaci a rekultivaci. I přes značnou nepředvídatelnost situace v podnikatelském prostředí je řada firem připravena přijmout závazky v ještě větším rozsahu, než se zavazuje vláda. Vedle jaderných zdrojů je však třeba přijmout garance i na zdroje plynové. Dopadová studie by se měla zabývat rovněž cenami emisních povolenek i poměrem jejich ceny na celkové ceně energie.

Předsedající uvedl, že zatímco datum ukončení využívání uhlí v roce 2038 bylo explicitně stanoveno, Programové prohlášení říká, že vláda bude vytvářet podmínky pro energetickou transformaci a rozvoj uhelných regionů tak, aby byl možný odklon od uhlí do roku 2033. Tento termín by tedy platil pouze v případě splnění potřebných podmínek.

Prezident SOCR ČR Ing. Tomáš Prouza, MBA upozornil, že pro řadu malých a středních firem je téma Zelené dohody značně nesrozumitelné a je proto zapotřebí vysvětlit, co pro ně tyto změny znamenají a jakým způsobem je financovat.

Předseda ČMKOS Josef Středula zdůraznil, že nesdílí optimismus, který je patrný z některých vystoupení, neboť konkrétní dopady na podnikatele, ale zejména na občany jsou již patrné, aniž by byly ze strany ČR za dobu od přijetí Zelené dohody učiněny potřebné kroky k technologické změně. Vzhledem k tomu, že argumentace technologickou nedostatečností prozatím nevedla k žádnému cíli, je třeba změnit strategii jednání s EU a začít argumentovat na sociální úrovni, respektive upozorňovat na hrozící sociální dopady navržených opatření. Reálné sociální dopady přitom mohou vést i k politické destabilizaci a odstředivým tendencím v rámci EU. Dopady také nelze omezovat jen na ty přímo vyplývající ze Zelené dohody, ale je nutné počítat i s nepřímými dopady, kdy například banky mění svůj přístup a odmítají se podílet na projektech, jež nejsou v souladu s klimatickou politikou. V tomto kontextu stanovení termínu ukončení využívání uhlí nehraje žádnou roli.

Předseda ASO ČR Bohumír Dufek kritizoval dosavadní přístup EU, jež nebere v potaz značné dopady všech opatření na životní úroveň občanů a nedostatečně diferencuje mezi jednotlivými členskými státy, které se v závislosti na vlastních specifických podmínkách budou potýkat s různými dopady. Nejsou zvaženy ani celkové dopady na provoz základních ekonomických odvětví. Této pro ČR nevýhodné politice EU je třeba se razantně postavit. Prozatím však nebyly učiněny žádné kroky například v otázce regulace cen emisních povolenek, ačkoliv lze očekávat, že jejich ceny a s tím i ceny energií nadále porostou a budou tak mít rozhodující vliv na další prohlubování problémů.

Prezident HK ČR Ing. Vladimír Dlouhý, CSc. zdůraznil, že v rámci diskuse je třeba mít na paměti dvě základní věci, a totiž že základním zájmem ČR je členství v EU a že klimatická politika EU je v západní Evropě většinou společností pozitivně vnímána a podporována. Z toho vyplývá, že ČR má jen mizivou šanci postoj EU změnit, byť by začala poukazovat na sociální dopady. Faktem také je, že pokud nedojde ke změně naší hospodářské politiky, bude mít Zelená dohoda značný dopad na naši konkurenceschopnost a životní úroveň. Proto bychom se měli soustředit na ta odvětví, jež pro nás mohou představovat komparativní výhodu, například digitální ekonomiku nebo e-commerce. Diskutovaný delegovaný akt by neměl být ze strany ČR kritizován jako celek, ale měly by být vytipovány základní priority, jež mohou být prosazeny.

Předsedající shrnul proběhlou diskusi s tím, že je zřejmé, že je třeba změnit způsob komunikace s EU a hledat nový přístup. EU je rozhodnuta svou klimatickou politiku prosazovat, Zelenou dohodu proto není možné změnit, můžeme však prosazovat své dílčí připomínky, jež jsou v zájmu ČR. V návaznosti na požadavky sociálních partnerů potvrdil, že vláda počítá s obnovením činnosti porady ekonomických ministrů, která bude jednat se sociálními partnery.

Ministr průmyslu a obchodu Ing. Jozef Síkela reagoval na přednesené podněty a připomínky s tím, že si musíme uvědomit myšlenkový posun směrem ke klimaticky neutrální politice, k němuž v západní Evropě došlo, a změny s tím související respektovat. Potvrdil rovněž, že Ministerstvo průmyslu a obchodu zahájilo práce na dopadových studiích, protože nelze očekávat, že by tyto studie byly zpracovány na úrovni Evropské komise. První výsledky lze očekávat v horizontu 3 až 4 měsíců se zachováním maximální míry transparentnosti a spolupráce se sociálními partnery.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR:

- **jednotně deklaruje potřebu úpravy podmínek taxonomie jádra a plynu tak, aby zohlednily reálné možnosti všech členských států a neohrožovaly plnění cílů Zelené dohody ze strany ČR a nevedly zároveň k negativním dopadům na energetickou bezpečnost, konkurenceschopnost firem v ČR či sociální oblast;**
- **se shodla na obnovení porad ekonomických ministrů za účasti zástupců zaměstnavatelů a odborů.**

Zástupci zaměstnavatelů:

- **k tématu taxonomie**
 - **děkují za rychlou koordinaci a sestavení stanovisek a pozměňovacích návrhů, jež bude ČR prosazovat;**

- žádají o maximální aktivitu všech vrcholných zástupců ČR na vrcholných úrovních s klíčovými státy EU;
- žádají vládu o předložení konkrétních kroků, jež ČR plánuje po schválení taxonomie v případě, že se navržené podmínky dle připomínek nezmění;
- k tématu balíčku Fit for 55
 - děkují za dosavadní zpracované rámcové pozice ČR a žádají o zaslání návrhů rámcových pozic ČR k plynárenskému balíčku a směrnici o energetické náročnosti budov k připomínkám;
 - žádají o definování strategie vyjednávání, včetně priorit, variant řešení, či spolupráce s případnými spojenci s cílem dosažení prosazení maximálních úprav dle pozice ČR
 - vyzývají k aktivní podpoře návrhů, jež jsou v souladu s pozicemi ČR a společné koordinaci odpovědných resortů.

Po projednání všech bodů programu 162. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR poděkovalpředsedajícíúčastníkům Plenární schůzea její zasedání ukončil.

Zpracoval:
Mgr. David Kadečka
výkonný sekretář
RHSD ČR